

FOTGÄNGARNAS FÖRENING - FOT

2016-03-01

Till:
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.registrator@regeringskansliet.se
n.nationellplan@regeringskansliet.se
Diariumnummer N2015/4305/TIF

Fotgängarnas förening, FOT:s yttrande angående Inriktningsunderlag inför infrastrukturplanering för perioden 2018-2029

Gångtrafiken omfattar en fjärdedel av svenskarnas resor. Men resurserna för gångtrafiken är försumbara i förhållande till dess betydelse för transportsystemet. Satsningarna på biltrafiken är groteska om man jämför med de medel som avsätts för gång- och cykeltrafiken. Det är därför symptomatiskt att Sveriges nationella organisation för gående inte ens har tillfrågats inkomma med synpunkter när staten nu ska prioritera infrastrukturinvesteringar för 2018-2029.

Gångtrafiken behöver inkluderas i planeringen av transportsystemet. Idag saknas beslutsunderlag för att värdera gångtrafikens ställning som ett eget färd sätt. Staten måste ta ansvar så att alla transportslag inkluderas i infrastrukturplaneringen och att gångtrafiken värderas i scenarier, modeller, prognoser och samhällsekonomiska kalkyler. Det är minst sagt problematiskt att vissa färd sätt inte ens ges chans att utvärderas och jämföras.

Ansvaret för fotgängares infrastruktur ligger ofta på kommunal nivå men staten har en uppgift att se till hela transportsystemet kan analyseras och därför behöver Regeringen ta krafttag för att åstadkomma en kunskapsuppbyggnad om gångtrafiken. Statistik om infrastrukturen, samhällsekonomiska modeller och analysverktyg gällande gångtrafik måste förbättras om tjänstemän och beslutsfattare ska kunna avgöra prioriteringar av betydande infrastrukturinvesteringar.

Restidsvinster utgör lejonparten av de monetära nyttorna i samhällsekonomiska kalkyler. Gångresors tidsvärden saknas i regel och kan därför heller inte generera några samhällsekonomiska vinster enligt modellerna. Idag hanteras fotgängare främst som en olyckskostnad och extern effekt av minskat bilresande vilket gör kalkylerna ofullständiga.

I underlaget som Trafikverket lämnade till Regeringen inför arbetet med den kommande infrastrukturpropositionen finns en intressant rapport som pekar ut de kommande infrastrukturinvesteringarna som ett viktigt vägval om de uppsatta klimatmålen ska kunna uppnås. ”Den egna bilen behöver få en minskad roll som transportmedel framförallt i större och medelstora städer, och tillgängligheten behöver i större grad lösas genom effektiv kollektivtrafik och förbättrade möjligheter att gå och cykla.” konstateras i rapporten (Trafikverket 2016:043, s.13).

Transportsektorns utsläpp av växthusgaser (inrikes resor) kommer till 95 procent från vägtrafiken (Trafikverket 2016:043, s.13). Möjligheterna att flytta över bilresor till hållbara transportsätt såsom gång, cykel och kollektivtrafik är beroende av inriktningen på samhällsplaneringen. Trafikverkets rapport visar att en hållbar stadsplanering med större gång- och cykelsatsningar skulle kunna minska

biltrafikens tillväxt med 20 % (Trafikverket 2016:043, s.37). Vikten att minskat behov för biltrafik betonas också av ett antal internationella organisationer däribland IEA, OECD, UN Habitat, UNEP, Word Bank och WHO enligt rapporten (Trafikverket 2016:043, s.28).

Det finns därför inte bara trafiksäkerhetsvinster att göra genom sänkta hastigheter för fordonstrafiken. Sänkt hastighet från 60 km/h till 20 km/h halverar dessutom fordonstrafikens utrymmesbehov vilket i sin tur har betydelse för att kunna skapa mer utrymme säkrare gång- och cykeltrafik. Här står återigen de samhällsekonomiska kalkylernas restidsvinster ofta i konflikt med framkomlighet och säkerhet för de oskyddade trafikanterna, eftersom nyttorna av en ökad gång- och cykeltrafik inte värderas. I Trafikverkets rapport framkommer dessutom att en tredjedel av de utpekade vägobjekten skulle bli olönsamma om biltrafiken inte ökar i samma takt som tänkt (Trafikverket 2016:043, s. 24).

En ökad andel gång, cykel och kollektivtrafik har dessutom bevisad positiv effekt för folkhälsan eftersom det leder till ökad fysisk aktivitet. Kostnaderna för samhället till följd av sjukdomar och förlorade arbetsinkomster orsakat av fysisk inaktivitet är enorma. I Trafikverkets rapport konstateras "Enligt preliminära resultat innebär lågt räknat dagens aktiva resande med gång och cykel ca 14 000 färre nya kroniska sjukdomsfall per år och ca 3500 färre förtida dödsfall per år" (Trafikverket 2016:043, s. 91).

Eftersom lokalt resande under 1 mil står för 73 % av svenskarnas resor finns en stor potential att minska de kortväga bilresorna genom en överflyttning till hållbara transportsätt såsom gång, cykel och kollektivtrafik. Förändringar i skattesystemet har stor betydelse för att kunna åstadkomma detta. Den statliga utredningen *Fossilfrihet på väg* SOU 2013:84 föreslår bland annat en översyn av reseavdraget, en ny parkeringsskatt och ett bonus-malus system för personbilar som några exempel på styrmedel.

För Fotgängarnas förenings styrelse

Emil Frodlund
Ledamot

Fotgängarnas förening, FOT
Ordförande Sonja Forward
Österhusvägen 3
591 96 Motala
Organisationsnummer 857208-9053
www.fot.se